

# A SZERENCSE FORGANDÓ

## Mit gondolunk a szerencséről?

Az Image Factory és a TÁRKI  
kutatási jelentése

2009. január 30.



TÁRSADALMI KLÍMA RIPOORT 10.



## TARTALOM

### > Mit gondolnak az emberek?

>>> 3. oldal

### > A szerencsejáték és a politika

>>> 7. oldal

### > Szerencsejáték és gazdaság

>>> 11. oldal

### > A szerencsejáték a médiában

>>> 15. oldal

## A Társadalmi Klíma Riportról

Társadalmi Klíma Riport címmel a TÁRKI és az Image Factory a közvéleményt leginkább foglalkoztató témákat járja körül:

1. Reprezentatív kutatás segítségével vizsgáljuk meg, **miként vélekednek az emberek** az aktuális kérdésekről.
2. Részletes kommunikációs- és médiaelemzés során állapítjuk meg, **hogyan kapcsolódnak a politikai és az üzleti élet szereplői** a témáról folyó párbeszédhez.
3. Vizsgálatunk arra is kiterjed, **hogyan dolgozza fel a média mi** a napirenden lévő ügyeket.

Módszertanunk tudományos alapokon nyugszik, elemzésünk során mégis igyekszünk kerülni a tudományos szakzsargont. Célunk ugyanis, hogy mindenki számára érthetően, gyorsan befogadhatóan, a lényeges összefüggésekre fókuszálva adjunk átfogó és izgalmas képet a mindannyunkat érintő jelenségekről.

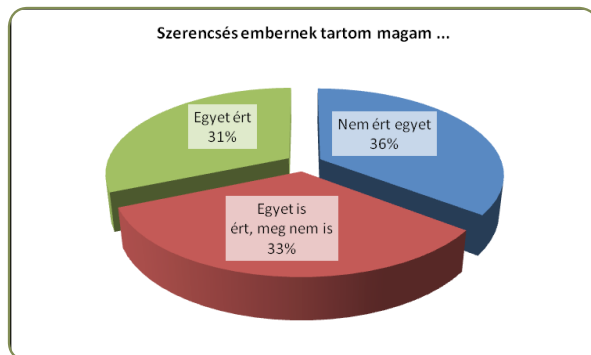
A Társadalmi Klíma Riport aktuálisan vizsgált témái az adott időszak leggyakrabban napirenden lévő ügyei közül kerülnek ki.

Fortuna kegyét évezredek óta keresik az emberek. A szerencse nemcsak a mitológiai bonyodalmak okozója, vagy a szépirodalom és a filmművészet folyamatosan vizsgált kérdése: nagyon gyakorlatias megjelenési formái is vannak. Hétfévenként amatőrök milliói és profik tízezrei keresik a meggazdagodás lehetőségét, vagy éppen a győzelem lehetősége okozta izgalmat szerencsejátékok úzásával. Mit gondolnak a magyarok a szerencséről, és a szerencsejátékokról? Januári Társadalmi Klíma Riportunkban ezt a kérdést jártuk körül.

## MIT GONDOLNAK AZ EMBEREK?

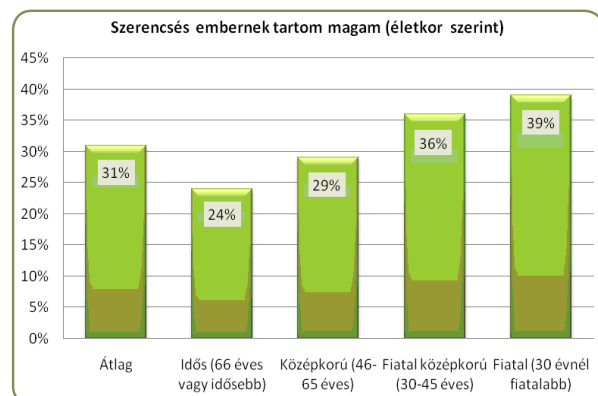
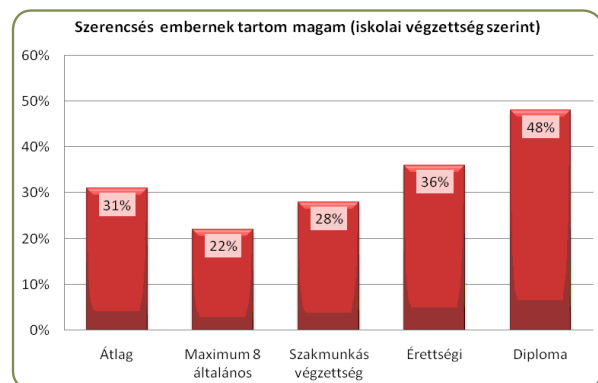
### A fiatalok és a diplomások közül többen érzik magukat szerencsésnek

A Társadalmi Klíma Riport eredménye szerint minden harmadik magyar szerencsés embernek érzi magát. A szerencsések valamivel kevesebben vannak azoknál, akik nem tartják magukat szerencsésnek. Minden harmadik válaszadó pedig nem sorolja magát sem a szerencsések, sem a kevésbé szerencsések táborába.

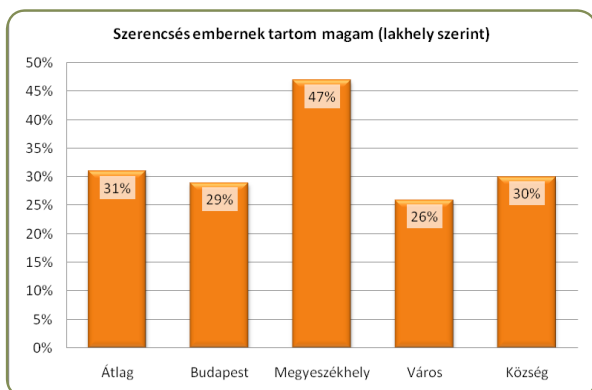


Az iskolai végzettség erősen meghatározza, mennyire tarjuk magunkat szerencsésnek. Minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál inkább szerencsésnek érzi magát.

Az iskolai végzettséghez hasonlóan a kor is befolyásolja, hogy mennyire érezzük magunkat szerencsésnek. Minél fiatalabb valaki annál szerencsésőbbnek érzi magát.



Meglepő eredmény, hogy a megyeszékhelyen élők kiemelkedően szerencsésőbbnek érzik magukat a többi településtípuson élőkhöz képest.



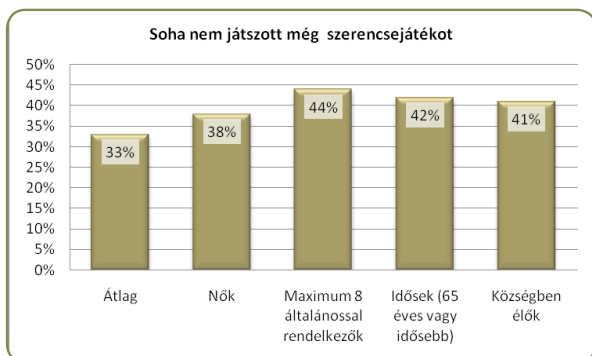
## Minden harmadik magyart hidegen hagynak a szerencsejátékok

A magyarok egyharmada soha nem próbált ki, még semmilyen szerencsejátékot.

A szerencsejáték iránt közömbösek felülreprezentáltak a nők (38 százalék), a maximum 8 általánossal rendel-



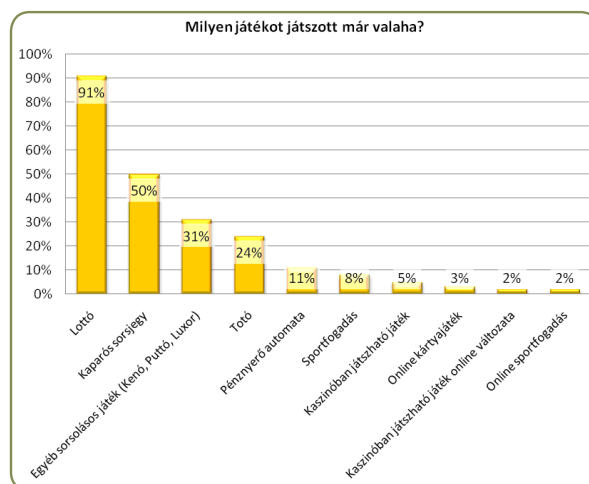
kezők (44 százalék), az idősek (42 százalék) és a községben élők (41 százalék) körében.



A diplomások azonban megrekednek a kipróbálók, az alkalmanként játékosok szintjén, hiszen egyetlen játékformában sem felülreprezentáltak a rendszeres játékosok között.

## A lottót szinte mindenki próbálta már

A szerencsejátékot valaha kipróbálók között a lottó a legnépszerűbb, amelyet a válaszadók 91 százaléka játszott már. Szintén népszerű a kaparós sorsjegy, illetve az egyéb sorsolós játékok.



A rendszeresen (havonta legalább egyszer) szerencsejátékot játszóknak már jóval kevesebben vannak. A szerencsejátékot valaha kipróbálók 42 százaléka lottózik havonta legalább egyszer. A havonta legalább egyszer lottózik felülreprezentáltak a budapestiek (52 százalék) között, míg alulreprezentáltak a maximum 8 általánossal rendelkezők (36 százalék), a fiatalok (28 százalék) és a vidéki városokban lakók (35 százalék) körében.

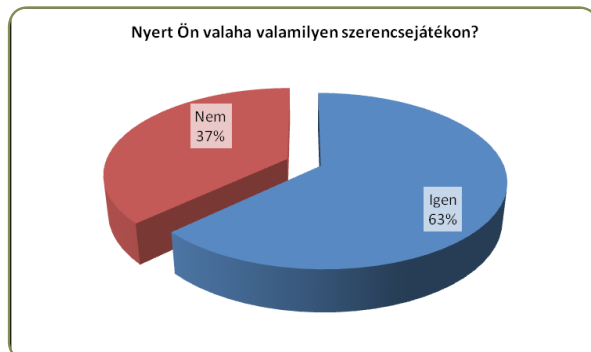
Kaparós sorsjegyet a szerencsejátékot valaha kipróbálók 9 százaléka vásárol legalább havonta egyszer. A rendszeres vásárlók felülreprezentáltak a 30 és 45 év közötti fiatal középkorúak (12 százalék), a szakmunkás végzettséggel rendelkezők (12 százalék) és a községben élők (12 százalék) között, míg alulreprezentáltak az idősek (4 százalék) és a diplomások (5 százalék) körében.

A szerencsejátékokat valaha kipróbálók 7 százaléka játszik a Szerencsejáték Zrt. egyéb sorsolási játékaiban (Kenó, Luxor, Puttó, Tangó stb.) legalább havonta egyszer. Az ezeken a sorsolási játékokon résztvevők felülreprezentáltak a 30 és 45 év közötti fiatal középkorúak (10 százalék), a szakmunkás végzettséggel rendelkezők (11 százalék), a községben élők (10 százalék) között, míg alulreprezentáltak az idősek (1 százalék), a diplomások (4 százalék) és a megyeszékhelyen élők (4 százalék) táborában.

A szerencsejátékokat valaha kipróbálók 4 százaléka totózik legalább havonta egyszer. A rendszeresen totózők felülreprezentáltak a férfiak (7 százalék), a szakmunkás végzettséggel rendelkezők (6 százalék) és a községben élők (8 százalék) között, míg alulreprezentáltak a nők (2 százalék) és az idősek (2 százalék) körében.

### A játékosok többsége havonta ezer forintnál kevesebbet költ szerencsejátékra

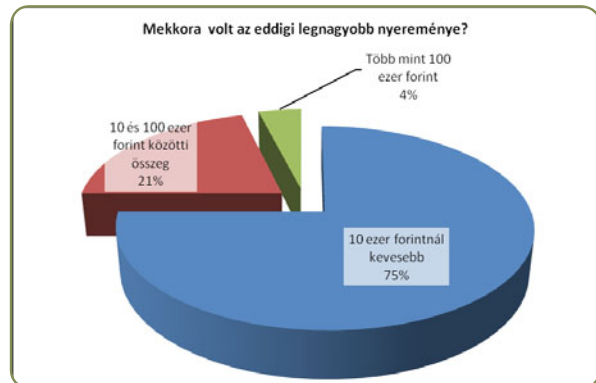
Akik játszottak valaha szerencsejátékokat, azoknak közel kétharmada már nyert is a játékon.



Azok, akik valaha nyertek valamilyen szerencsejátékon felülreprezentáltak a budapestiek (72 százalék), az érettségivel rendelkezők (69 százalék) és a férfiak (67 százalék) körében.

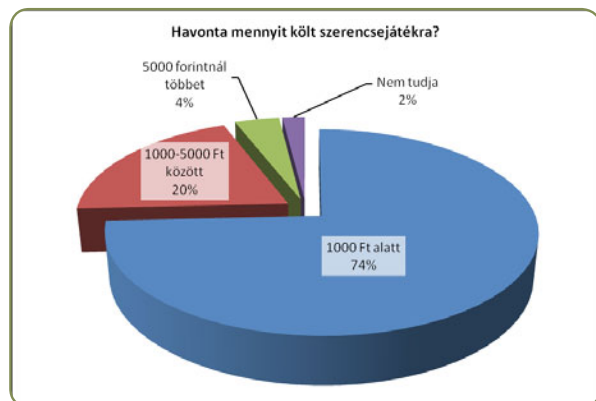
Az átlagosnál kevesebben vannak a szerencsejátékon valaha pénzt nyerők a községben élők (57 százalék), a maximum 8 általánossal rendelkezők (54 százalék), az idősek (56 százalék) és a nők (60 százalék) között.

A nyertesek háromnegyedének 10 ezer forintnál kisebb összeggel kellett beérnie. Igazán szerencsének csak a játékosok 4 százaléka mondhatja magát, ők azok akik életük során 100 ezer forintot meghaladó összeghez jutottak valamilyen szerencsejátékon.



A 100 ezer forintnál nagyobb nyeresémmel gazdagodók felülreprezentáltak városban élők között, akiknek 7 százaléka vallotta be, hogy nyert már jelentősebb összeget.

A szerencsejátékosok háromnegyede 1.000 forintnál kevesebbet költ havonta a szerencse megkísértésére. Minden ötödik játékos 1.000 és 5.000 forint közötti összeget költ játékokra, míg 5000 forintnál többet csak a játékosok 4 százaléka áldoz szenvedélyére.



Szerencsejátékokra havonta 5.000 forintnál többet költők felülreprezentáltak a diplomások (6 százalék), míg alulreprezentáltak a megyeszékhelyen élők, az idősek és a nők (2 százalék) között.



Az eddig elkönyvelt alacsony nyereségek ellenére a válaszadók közül minden ötödik úgy gondolja, hogy még is a szerencsejáték az egyetlen lehetőség a gyors meggazdagodásra.

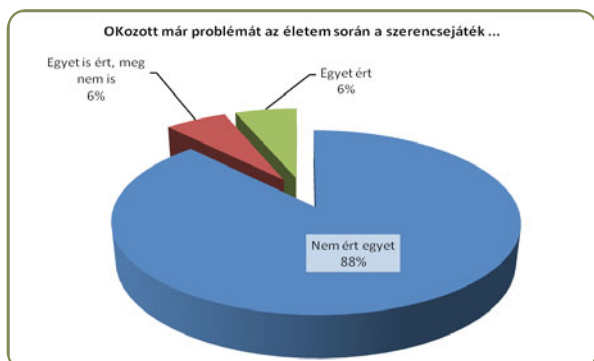
A szerencsejáték sorsfordító erejében a diplomások (16 százalék), az idősek (13 százalék) és a fiatalok (16 százalék), illetve a megyeszékhelyen élők bíznak a legkevésbé, hiszen körükben alulreprezentáltak, akik szerint a szerencsejáték az egyetlen lehetőség arra, hogy az ember gyorsan meggazdagodjon.

### Okozhat-e problémát a szerencsejáték?

A szerencsejáték függőség komoly problémákat okozhat a szenvedélyes játékosok körében. Ezzel az állítással az 10 emberből 8 egyet ért, függetlenül a válaszadók nemétől, korától, iskolai végzettségétől vagy lakhelyétől.



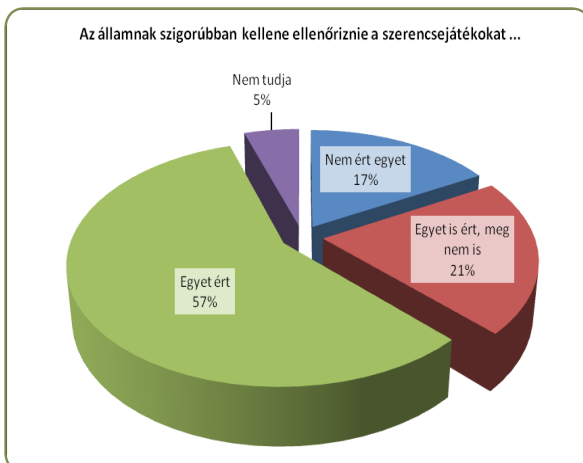
A szerencsejáték okozta problémákkal a játékosok 6 százaléka szembesült már élete során.



A községben élőknek okozott leginkább problémát életükben a szerencsejáték, hiszen 9 százalékuk már szembesült élete során ilyen krízishelyzetével. A diplomások (1 százalék), a megyeszékhelyen élők (3 százalék) körében viszont alulreprezentáltak azok, akiknek hasonló problémái voltak.

### Állam és a szerencsejáték kapcsolata

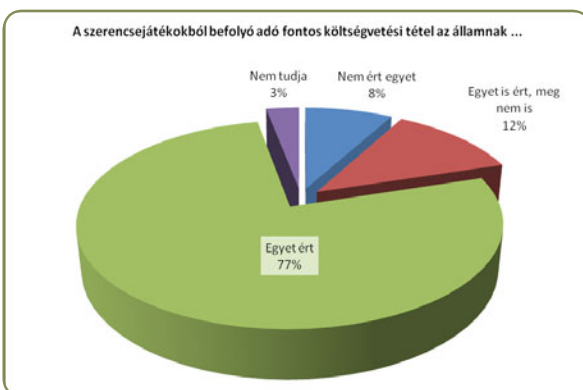
A válaszadók 58 százaléka szerint az államnak szigorúbban kellene ellenőriznie a szerencsejátékokat.



A szigorúbb ellenőrzést pártolók felülreprezentáltak a községben élők körében (66 százalék) és alulreprezentáltak a diplomások (47 százalék), a fiatalok (49 százalék) és a budapestiek (41 százalék) között.

Az emberek háromnegyede tisztában van azzal, hogy a szerencsejátékokból befolyó adó fontos költségvetési tétel az államnak.

A diplomások (80 százalék) és a községben élők (83 százalék) körében felülreprezentáltak azok, akik szerint a szerencsejátékokból befolyó adó fontos költségvetési tétel az államnak. Velük szemben az átlagnál kevésbé gondolják így a fiatalok (71 százalék) és a megyeszékhelyen élők (68 százalék).



# A SZERENCSEJÁTÉK ÉS A POLITIKA

A világ fejlett országainak döntő többségében a szerencsejáték és az állam kapcsolata nagyon szoros. A kettjük között feszülő viszonyban a gazdasági érdekek és a szabályozó szempontok egyaránt jelen vannak. Egyrészt az állami bevételek jelentékeny részét teszik ki a szerencsejátékból befolyó összegek, másrészt különböző szervek engedélye kell ahhoz, hogy valaki szerencsejáték-szervező lehessen, ezzel is szabályozva és ellenőrizve a piacot.

Magyarországon a „szerencsejáték-szervezés feltételeiről, a játékadó mértékéről és megfizetésének módjáról a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény (Szjt.v.)” rendelkezik. A szerencsejáték-szervezés állami törvényességi felügyeletét, továbbá a játékadó befizetésének ellenőrzését 2007 óta az APEH látja el.<sup>1</sup> De mi számít szerencsejátéknak hazánkban? Molnár Krisztián, az APEH Szerencsejáték Felügyeletének főosztályvezetője szerint ehhez az alábbi feltételeknek kell teljesülnie: „meg kell valósulnia a tétfizetésnek, a véletlennek túlnyomórészt vagy kizárólagos mértékben kell szerephez jutnia, illetve a nyertesnek nyereségben kell részesülnie a játék végén.”<sup>2</sup>

Hazánkban a törvény a szerencsejáték 5 fajtáját különbözteti meg: sorsolós játék, nem sorsolós játék, pénznyerő automata üzemeltetése, kaszinójáték, fogadás.

*„Szerencsejáték minden olyan játék, amelyben a játékos pénz fizetése, vagy vagyoni érték nyújtása fejében, meghatározott feltételek fennállása vagy bekövetkezése esetén pénznyereségre, vagy más vagyoni értékű nyereségre válik jogosulttá. A nyereség vagy a veszteség kizárólag, vagy túlnyomórészt a véletlentől függ.”<sup>3</sup>*

Az Szjt.v. pontosan meghatározza, mi számít szerencsejáték szervezésnek: „A koncesszióról szóló 1991. évi XVI. tv. (a továbbiakban: Ktv.) 1. § (1) bekezdésének i) pontjában meghatározott szerencsejátékok szervezésére irányuló tevékenységnek minősül

- a) sorsolós játék szervezése,
- b) pénznyerő automaták üzemeltetése,

c) szerencsejátékok lebonyolítására szervezet (a továbbiakban: játékkaszinó) alapítása, működtetése, d) a lóversenyfogadás és az a)-c) pontok alá nem tartozó, e törvényben meghatározott egyéb, szerencsejáték szervezésére irányuló tevékenység (a továbbiakban együtt: szerencsejáték szervező tevékenység).”<sup>4</sup>

Az Európai Unión belül az egyes tagországok között az állam és a szerencsejáték viszonya egymástól teljesen eltérő lehet. Az EU eddig nem alakított ki egységes szabályozást a szerencsejátékokra vonatkozóan. Napjainkban a legnagyobb problémát az jelenti, hogy az Unió ugyan semmilyen formában nem tiltja, hogy a szerencsejáték-társaságok több országban tevékenykedjenek, de több tagállam állampolgárai védelmének érdekében hivatkozva - hol kisebb, hol nagyobb sikerrel - korlátozza a külföldi cégek piaci térhódítását. „Egyes szakértők szerint a kormányok, amelyek lottómonopóliumokat vélik célpontnak, olyasmit védenek, amit senki sem támad, és előbb-utóbb a lottónak meg kell tanulnia együtt élni más szerencsejátékokkal. Szakértők másik része viszont úgy látja, a kormányok félelme jogos, hiszen az új játékok a lottótól is el fognak csábítani fogadókat.”<sup>5</sup>

A Római Szerződés azonban kimondja, hogy minden uniós tagállamnak biztosítania kell a szolgáltatások szabad áramlását, és ez alól a szerencsejáték sem kivétel. Ennek nyomán 2006. április 10-én az Európai Bizottság több tagországgal, közöttük Magyarországgal szemben is kötelezettségzegési eljárást indított. Ennek oka az volt, hogy hazánk ide vágó, a szerencsejáték-szolgálat

## Baráti póker

Magyarországon a hatályos szabályok szerint csak kaszinók szervezhetnek pénzre menő pókertornát, ám civil társaságok egyre gyakrabban rendeznek pókerpartikat tágabban vett ismerősi körüknek. Ezek „egy joghézagot kihasználva azonban a pókertornákat megszervező társaságok sportegyesületekként működnek, és a versenyeken a nevezési díj a sportklub regisztrációs díjaként van feltüntetve, így a tétet után nem fizetnek szerencsejáték-adót.”<sup>6</sup> Ezen az úton hétvégenként nagyjából 10-15 ezer ember sérti meg a törvényt, miközben akár félmilliárd forintot is megforgat.

tásokra és a sportfogadásra vonatkozó szabályai nem teszik lehetővé, hogy más országban működő szerencsejáték-vállalkozások itthon is szervezői tevékenységet folytathassanak.

Brüsszelben 2008 december elején a tagállamok versenyképességi minisztereinek ülésén napirendre került a téma, de elsősorban Nagy-Britannia és Málta rendíthetlensége révén nem történt érdemi változás.<sup>7</sup> A két tagállam ellenállása azért volt olyan erős, mivel az Unión belül ők rendelkeznek a legliberálisabb szerencsejáték-politikával, és nem kívánták korlátozásoknak alávetni azt. Abban azonban egyetértettek a miniszterek, hogy jelenleg tagállamonként nagyon eltérő szabályozások léteznek. Többségük közt abban is összhang volt, hogy a hatóságok közti együttműködésen úgy is lehetne javítani, ha az irányítás továbbra is megmarad nemzeti hatáskörben. Ennek következményeként hatékonyabban fel lehetne lépni a korrupció, illetve a pénzmosás ellen, valamint erősebb védelmet lehetne nyújtani a gyerekeknek és a függőknek. Az EU soros elnökségi tisztét betöltő Csehország jelezte, regnálása alatt is napirenden szeretné tartani a témát.

### Szerencsejáték az interneten: rágós falat

Hazai és nemzetközi szinten egyaránt az online szerencsejáték okozza a legfőbb bonyodalmat. A különböző idevágó szabályok már-már átláthatatlan hálót alkotnak, melyek országonként (az USA-ban államonként) akár teljesen eltérőek lehetnek. A probléma abból ered, hogy az internet által egy olyan szolgáltatás vesztette el röghöz kötöttségét, mely előtte teljes mértékben az adott ország állami felügyelete alá tartozott, az online világban azonban rengeteg a külföldi székhelyű cég által üzemeltetett oldal. Ezek pedig bevételeikből (azt az egyet leszámítva, ahol cégük székhelye van) természetesen nem adóznak azon országoknak, ahonnan játékosai

ik verbuválódtak, sőt, sok esetben nincs engedélyük se arra, hogy az adott államban ilyen tevékenységet folytassanak.

Hazánkban egyelőre még nem lesz megoldás a kérdésben. Bár a 2009-es adótörvények tartalmazták a szerencsejáték részleges liberalizációját célzó javaslatokat (melyekhez az online szerencsejáték ügye is tartozott), de azt a kormány visszavonta. Az eredeti tervek szerint Szerencsejáték Zrt. (SZRT) részvényeit az Új tulajdonosi program (ÚTP) keretében kínálták volna fel nyilvános jegyzésre. Azonban az ÚTP-t a kormányzat a bizonytalan pénzügyi és gazdasági helyzetre való tekintettel felfüggesztette, és mint azt Száraz Gábor, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. szóvivője elmondta: „amíg a kabinet nem hoz döntést az ÚTP jövőjéről, addig fel sem merülhet az online fogadási rendszer bevezetésének kérdése.” Ezzel az online fogadási tender elnyerő Eastron Kft.-vel küszöbönálló szerződés kötés is kútba esett.<sup>8</sup>

Azzal az SZRT-nél is egyetértettek, hogy még megbecsülni is nehéz az online piac méretét. Az internet világában a sportfogadás számít a legnépszerűbbnek<sup>9</sup>, ám ez csak megközelítőleg hasonlít a hazánkban népszerű TippMixhez. Az online bukmékerirodák hónapjain sokkal többféle dologra lehet fogadni, a megjátszható események köre jelentősen nagyobb. Emellett az online felület lehetővé teszi, hogy az események alatt is tud fogadni az illető, úgy, hogy az oddsok folyamatosan változnak az aktuális helyzettől függően.

Az Egyesült Államok lépett fel legkeményebben a nem ottani székhelyű online szerencsejáték-szolgáltatókkal szemben. Olyan szigort tanúsítottak, hogy a WTO (Világkereskedelmi Szervezet) 2004-es határozatában kijelentette, hogy az USA nemzetközi jogsértést követ el akkor, amikor megakadályozza, hogy „az országból külföldi cégek által üzemeltetett online szerencsejátékokat le-

#### Nem bízzák a szerencsére

A Szerencsejáték Zrt. és az ország politikai élete gyakran együtt mozog. A cég az egyik legnagyobb állami vállalatnak számít, így nem csoda, ha a hatalmon lévő kormány saját embereit szeretné tudni annak vezetői között. A Fidesz 1998-as kormányra kerülése után az akkori SZRT szinte az első vállalatok közé tartozott, ahol megtörtént a politikai klientúracsere. A vezetői pozícióba a Fidesz-közelinek tartott Hantosi Ferenc került. A 2002-es választások után az a Pongrácz Antal foglalhatta el ugyanitt az elnöki széket, aki Hantosi érkezéséig vezette a céget.<sup>10</sup> Ma Székely Gábor tölti be a társaság élén a vezérigazgatói tisztséget, aki 1990 és 1994 között SZDSZ-es színekben Budapest főpolgármester-helyettese volt.<sup>11</sup> A 2002-es kormányváltást követően élénken foglalkozott a sajtó a cég reklámszerződéseivel: kormányoldali sajtó azt sugallta, hogy a Fidesz-kormányzat a cég reklámköltésén igyekezett kisegíteni a jobboldali lapokat, például a Liszkay Gábor érdekeltségébe tartozó Magyar Nemzetet.<sup>12</sup> A 2008-as koalíciós szakítást követően pedig a jobboldali lapok sugallták, hogy az SZDSZ-es Székely helyben maradása valamilyen politikai háttéralku következménye.<sup>13</sup>



hessen elérni. A piac korlátozása miatt az Egyesült Államoknak kompenzálnia kell a károsított országokat.”<sup>14</sup> Ennek részét képezte az Unió és az USA közti megegyezés, mely 2007 decemberében született meg.

Azonban az Egyesült Államokon belül továbbra is folyik a harc. Jelenleg is zajlik Kentucky államban az a per, melynek ítélete valószínűleg precedens értékű lesz. Az állam a közelmúltban bírói jóváhagyással lefoglalt 141 domain nevet, melyek különböző szolgáltatókhoz tartoznak. Így próbálta meg kikényszeríteni a tulajdonosokból, hogy tiltsák ki az állam polgárait szolgáltatásaikból. Az ügy azért számít példaértékűnek, mert olyan általános kérdések köré csoportosul, melyekben a bíróság döntése a többi ehhez hasonló esetben is iránymutató lehet. Ezek a következők: „Van-e jogköre Kentuckynak lefoglalni államon kívül regisztrált domaineket? A domainek >>mechanikai eszköznek<< számítanak-e, és vonatkoznak-e rájuk is a hetvenes években alkotott törvények, amelyek engedélyezik azok lefoglalását? Az Egyesült Államok alkotmánya, elsősorban annak, a kereskedelemre vonatkozó cikkelyei lehetővé teszik-e, hogy egy tagállam önállóan befolyásolja a nemzeti vagy nemzetközi kaliberű kereskedelmet? Lehetséges-e domain név lefoglalása bűnügyi eljárás nélkül, polgári perben?”<sup>16</sup>

A 2008-as elnökválasztások után új lendületet kapott az ügy. Az USA-ban a szerencsejáték területén is elhatalmasodott az Obama-láz, sokan várják az új kormánytól, hogy liberalizálja az internetes szerencsejáték-piacot. Emellett az online szolgáltatók mögé egyre erősebb lobbierő koncentrálódik, mely elsősorban civilekből és a nagyobb kaszinók képviselőiből áll, így érdekérvényesítésükre egyre nagyobb az esély.

## Büntetések

Magyarországon a jelenlegi állás szerint az online sportfogadással foglalkozó cégeknek megéri fenntartani működésüket, reklámozni magukat, annak ellenére, hogy ez elvileg tilos. De a kiszabott büntetések meg sem közelítik az ezzel foglalkozó vállalatok bevételeinek mértékét, így szinte esély sincs arra, hogy tevékenységüket jelentősen korlátoznák, esetleg kivonulnának a magyar piacról.

Nemzetközi szinten azonban az elmúlt években több olyan döntés is született, mely igen nagymértékű büntetést szabott ki különböző internetes szolgáltatókra. A megbírságot cégek között megtalálhatjuk a Google-t, Yahoo-t és a Microsoft-ot is. Nekik illegális online sze-

## Nagyban játszanak

„A Szerencsejáték Zrt. a TippMix játékokon 2007-ben teljes árbevétele (144,2 milliárd forint) 9,3 százalékát realizálta, ez mintegy 13,4 milliárd forintot tett ki. A játékosok a fogadási típusú játékokon összesen 198 millió fogadást kötöttek, ezeken a játékokon 16,1 milliárd forint bevétele keletkezett a társaságnak.”<sup>15</sup>

rencsejáték reklámozásáért kellett komolyabb összeget kifizetniük. A 2007 végén meghozott bírósági ítélet értelmében hármójukat összesen 31,5 millió dollárt befizetésére kötelezték, valamint leállították velük a sportfogadást és más online szerencsejátékot népszerűsítő hirdetéseket.<sup>17</sup>

De volt, aki még a három óriáscégnél is rosszabbul járt. Anurag Dikshit, a mára világméretűvé duzzadó PartyGaming alapítója az USA területén illegálisan működtette online fogadóirodáját. A várható büntetés rekordméretű, Dikshit egy 300 millió dolláros, azaz megközelítőleg 60 milliárd forintos bírságra számíthat. Ám a cég többi tulajdonosa (akik jóval kisebb büntetésre számíthatnak) nyilatkozatot adott ki, melyben a “PartyGaming mint tőzsdén jegyzett társaság közleményben határolódott el részvényesétől. A cég vezetői kiemelték, továbbra is folytatják tárgyalásaikat az amerikai hatóságokkal arról, hogyan lehetne tevékenységüket legalizálni.”<sup>18</sup> Attól azonban nem kell tartani, hogy az óriási összeg befizetése nagyon megviselné az indiai pókergurut: a Forbes magazin 2008-as listája Dikshit-et a világ 743-ik leggazdagabb embereként tartotta számon,<sup>19</sup> ez időszakban becsült vagyona 1,6 milliárd dollár volt (ez több mint 300 milliárd forintot jelent!).

## Európai lottó

A Euro Millions névre hallgató első európai lottó sorsolását 2004. február 13-án tartották először. Az alapítók között a francia, a spanyol és a brit nemzeti lottócégek találhatók meg. A vállalkozáshoz még ez év októberben csatlakozott Luxemburg, Belgium, Svájc, Portugália, Írország és Ausztria szerencsejáték vállalata. A játék során ötven golyóból kell eltalálni 5 számot, valamint kilenc másik golyóból kell kettőt helyesen megjelölni. Az eddigi valaha volt legnagyobb szerencsejáték-nyeremények közül is innen került ki az egyik: még 2005-ben egy ír férfi mintegy 115 millió 436 ezer 126 eurót nyert,<sup>20</sup> ami – az euró árfolyamától függően – közel 30 milliárd forintnak felel meg.

### Lottózzon bankautomatán!

A Szerencsejáték Zrt. az OTP Bankkal közös fejlesztésben a világon egyedülállóan számító szolgáltatásával az OTP Bank 1.700 bankjegy-automatáján (ATM) keresztül is játszható az Ötös-, a Hatos- és a Skandináv lottó, valamint a Kenó és a Joker. Jelenleg csak gépi játékok (véletlenszerűen generált tipp) választható. A játékosnak lehetősége van a gép által felajánlott számsor visszautasítására, azonban ebben az esetben a játék megszakad, és a szolgáltatás igénybe vevőjének új fogadást kell indítania. A szolgáltatásért csak a szerencsejáték ára terheli a vásárlót.<sup>21</sup>

Hazánkban sem ismeretlen a határokon átnyúló szerencsejáték. 1989-től 1996-ig üzemelt a nyereményeket schillingben kifizető Austria Lottó, melyet az Osztrák Lottériák Társaság és az OTP Bank ötven-ötven százalékos tulajdonában álló Lottó Unió Kft. üzemeltetett. Bár a rendszerváltozás idején 2000-ig kaptak érvényes koncessziót a játékszervezésre, '96-ban a jogszabályi környezet megváltozása miatt felfüggesztették tevékenységüket. 1995 végén ugyanis úgy módosították a törvényt, „hogy csökkent a költség címén levonható összeg aránya, ugyanakkor nőtt a nyereségalapra fordítandóé.”<sup>22</sup> Ráadásul 1996 márciusában a Szerencsejáték Felügyelet (SZF) úgy döntött, hogy nem lehet közös osztrák-magyar nyereményalapot képezni, a magyarországi bevételből képzett nyereményalaprak mindenképpen az ország határain belül kell maradnia. A felügyelet azt is ki mondta, hogy amennyiben a magyarországi nyeremények összege meghaladja a nyereményalapot, akkor azt az osztrákoknak saját forrásukból kell pótolniuk.

# SZERENCSEJÁTÉK ÉS GAZDASÁG

## Viva Las Vegas

A szerencsejáték-ipar a gazdaság egyik legdinamikusabban bővülő, az állam költségvetéséhez évről-évre rekord-adótömeggel hozzájáruló szektora. A pénzügyi szektoron túl talán a szerencsejáték szervezés áll a legközvetlenebb kapcsolatban magával a pénzzel. Mindkét szektor dinamikáját a belépő szereplők/játékosok pénz iránti vágya adja, de a szerencsejáték még jól felépített stratégia mentén is nagyobb kockázatokkal jár – és ezzel feltehetőleg a játékosok is inkább tisztában vannak, mint a pénzpiacok szereplői. A pénz iránti sóvárgás mellett nem elhanyagolható motivációs tényező az „adrenalin-fröccs”, amelyet a győzelem élménye, vagy éppen a kockázat folyamatos keresése képes a szenvedélyes szerencsejátékosok számára okozni. Ugyanígy fontos érzelmi tényező lehet, hogy sokan úgy érzik: jó stratégiával, vagy éppen a pókermeccsek közben az ellenfél reakcióinak megfigyelésével sikeresen uralhatják megfoghatatlan, misztikus szerencsét.

Az Egyesült Államok bruttó játékipari bevétele (a bevételek, mínusz a kifizetett nyeremények) 2006-ban meghaladta a 90 Mrd dollárt. A játékszervezőket tömörítő American Gaming Association közlése szerint a szektor húzóágazatát továbbra is a 19 államban engedélyezett nyilvános kaszinók jelentik, a bevételek kétötödét lefölözve. 2007-ben 5%-os növekedést elkönyvelve 34 Mrd dolláros bevételt ért el, a 467 kaszinóban több mint 360 ezer embernek adva munkalehetőséget. A helyi és tagállami adóbevételekhez évről-évre növekvő mértékben járulnak hozzá a kaszinók: 2007-ben 5,79 Mrd dollár direkt játékadót fizettek be, míg 1998-ban 2,5 milliárdot. A Las Vegas-nak otthont adó Neavada állam egy-maga felel az adóbevételek egyötödéért.

Játékforma	Részesedés az ágazat bevételeiből
Kaszinók	43%
Lottó	28%
Indián szerencsejáték <sup>24</sup>	17%
Ló- és kutyaversenyek, jai alaj <sup>25</sup>	6%
Jótekonysági játékok	4%
Kártyatermek	2%

A felmérések szerint 54 millió amerikai 376 millió alkalommal látogatott el a kaszinókba 2007-ben – ez 5 millió növekedés az előző évhez képest.

Típus	Kaszinó	Sportfogadó	Indián szerencsejáték	Kártyaterem	Elektronikus játékterminalok
Helyek összesen	467 <sup>27</sup>	41	424	707	11.656
Érintett államok száma	12	11	29	5	6

Az egyes országok eltérő jogi szabályozása – amely eltérő mértékben tűri meg, vagy éppen támogatja határain belül a játék egyes formáit – lehetőséget adott számos országnak, hogy liberális szabályozásával és még liberálisabb adópolitikájával szerencsejáték nagyhata-

lommá nője ki magát. Az Egyesült Államok szórakoztatóipari fővárosa, Las Vegas, bár kétségkívül a legismertebb kaszinófőváros (a maga 270 évi egymillió dollárnál nagyobb forgalmú játékkermevel, és évi közel 7 milliárd dolláros bevételével), korántsem a világ legnagyobb játékkellegvára. A világ legnagyobb kaszinóközpontjaként Makaót tartják számon. A különleges közigazgatású kínai terület 2008 első negyedévében 62%-os növekedést produkálva legyőzte Las Vegast is, azonban éppen a Kínai fennhatóság rosszalló véleménye vethet véget a paradicsomi állapotoknak (a GDP 40%-a míg az állami bevételek 50%-a a játékiparból származik). A városállamban az 1850-es évek portugál fennhatósága alatt terjedtek el a különböző játékok, majd a XX. században hatalmas növekedésnek indult az ágazat. A 30-as évektől az állam a Tai Xing vállalatot keresztül gyakorolt monopóliumot a szerencsejáték-iparban, majd 1962-től közel negyven évig a szerencsejáték királyaként számon tartott Stanley Ho vállalata volt az egyedüli játékszervező. A Forbes magazin listáján korábban a 104. leggazdagabbként számon tartott távol-keleti mágnás futtatta fel a város játékiparát, és mára szinte elképzelhetetlen, hogy például egy Hong-Kongba látogató turista ne menjen át egy napra Makaóba játszani. 2002-ben a város megnyitotta kapuit a nyugati befektetők előtt, így a hat legnagyobb (többnyire Las Vegas-i) társaság építhetett játékkermekeket. Tavaly már azonban ismét napvilágot láttak olyan híresztelések, hogy a kínai kormány rosszallása miatt nem tervezik újabb engedélyek kiadását, csak a jelenleg folyó beruházások befejezését.<sup>28</sup>

Európában Monaco számít világviszonylatban is szerencsejáték nagyhatalomnak (a közhiedelemmel ellentétben Monte Carlo nem a parányi városállam fővárosa, csak az uralkodói rezidenciát és a kaszinóövezetet, így a neves Monte Carlo Casino-t is magába foglaló terület neve). A világ legsűrűbben lakott helye (alig 2 négyzetkilométeres területén több mint 32 ezren élnek) ugyan drágaságáról ismert, de kedvező adózási feltételei vonzó lakhelyül teszik számos híresség, sportolók, színészek számára is. Az egy főre jutó GDP alapján a világ 30. leggazdagabb állama, ahol nemcsak az adóbevételek, de a kaszinókban birtokolt állami tulajdonrészek is a büdzsét gazdagítják. Bár az első tétet az 1800-as évek közepén tették meg a miniállamban, mégis az 1949-ben trónra lépett, 2005-ben elhunyt III. Rainer herceg nevéhez fűződik mind az állam, mind a kaszinók felvirágoztatása.

## Magyar szerencse

Magyarországon 2007-ben közel 246 milliárd forint volt a különféle szerencsejátékok által bonyolított forgalom.

Az állami Szerencsejáték Zrt-n keresztül játszott játékok bevételei évről évre dinamikusan nőnek. A hagyományos sorshúzásos játékok, a sorsjegyek, illetve a sportfogadás területén dolgozó állami vállalat 2007-es, 144 milliárd forintos árbevétele alapján az 54. legnagyobb hazai vállalkozás.<sup>29</sup> Régiós súlyát jelzi, hogy az egy lakosra eső szerencsejáték-árbevétel 2004-ben 44 euró volt hazánkban, míg a következő Csehországban és Horvátországban is csak 21 euró körül – úgy, hogy a teljes magyar piac 50%-át a vállalat kontrollálta. A társaság közleményei évről-évre növekedésről számolnak be, de a legkiugróbb talán a 2005-ös év volt, amikor több mint 870 millió alapjátékot értékesítve 21 milliárd forinttal növelte forgalmát, amellett, hogy 68 milliárdot fizetett ki a nyereségekre és 54 milliárd forinttal gyarapította a költségvetést is. 2008-ban az olimpia és a foci EB, valamint a halmozódó lottónyeresemények nyújtotta vonzerő nem várt, 156 milliárdos forgalmat hozott az SZRT-nek. 2009-re a tavaly jóváhagyott üzleti terv 140 milliárdos bevétellel kalkulál, 2,4 milliárdnyi adózás előtti nyereség mellett.<sup>30</sup>

A hazai szerencsejáték piac alakulása 2002-2007<sup>31</sup>

Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Árbevétel (Mrd forint)	164,2	195,4	192,9	220,6	239,1	245,8

A hazai piac kb. 90%-át kontrollálja a néhány éve kaszinókat is működtető<sup>32</sup> (saját közlése szerint ezen a piacon is kb. 50%-os részesedéssel bíró) SZRT, illetve a Szerencsejáték Szövetség közel 1000, döntően a játékautomata piacon működő vállalkozása (akik a teljes játékbevételek kb. 35%-áért felelnek). A Szövetség éves jelentései és sajtóanyagai nem titkolják, hogy a tagok csatlóztak a bevételeket egyre nagyobb mértékben csökkentő állami sarc miatt. A játékhelyek után havonta fizetendő szerencsejáték adó 2005-ös, 100 ezer forintra történő drasztikus emelése után a 1.200 tag 15.000 helyen működő mintegy 30.000 automatája gyakran nullszaldósan üzemeltethető. A cégek által termelt szektorális árbevétel 2007-ben ugyan meghaladta a 90 milliárd forintot, ez azonban csak 4 százalékos növekedést jelent az előző évihez képest. A korábbi évek dinamikus, 20 százalékos körüli növekedési üteme tehát megtört. Nem így az adóbevételek növekedése: a 2005-ös 36 milliárdot követően 2007-ben 40 milliárd forint játékadóval járultak hozzá a cégek a büdzséhez (igaz ez 2006-hoz képest minimális csökkenést jelent). A Szövetség lobbitevékenysége az adótörvények kedvező módosítására irányul, hiszen a csökkenő bevételek, szerinte egyre kevesebb szerve-

zónék nyújtanak tisztességes megélhetést, leépítésekhez vezetnek, illetve az adók mértékének köszönhető, hogy 10-12 százalék a szünetelő játéktermék aránya. Míg korábban a kis (maximum 5 gépet üzemeltető kft-k) cégek között volt magas a ki- és belépési arány, addig 2007-ben nagyobb vállalkozások is zártak be vagy adtak el termeket, így közel 449-cel csökkent a működő termék száma.<sup>33</sup> A minőségi termék megjelenését egyértelműen a fizetőképes kereslet indukálja: Budapesten és Pest megyében van a gépek egyötöde.

A játékadó-bevételek megoszlása a meghatározó játéktípusok szerint 2007-ben (eFT)<sup>34</sup>

Játéktípus	Pénznyerő automáták	Kaszinók	Fogadások	Sorsolós játékok
Adóbefizetés	40.165.600	3.060.759	1.524.255	26.589.851

A hazai szerencsejáték történetének érdekes fejezete, hogy a több gazdasági szektorban is érdekeltségekkel bíró magyar milliárdos, Demján Sándor is részese volt az első föderációs orosz lottó 2008 októberi elindulásának. Demján 51%-os részesedést vásárolt a Gazprombank által létrehozott, az országos lottó szervezésére irányuló pályázatot elnyerő Orglot Nyrt-ben. A cég értékét már a játékok indulása előtt is 5 millió dollárra becsülték, de az optimista becslések 2010-re 60-70 millió dolláros vagyonnal számolnak. Az eddig állami szinten nem létező – kezdetben heti szinten, 6/49 formátumban játszható – lottójátéktól öt év alatt 30 milliárd rubel bevételt vár az állam, amely ebből a pénzből kívánja támogatni az orosz sportot: uszodákat, sportpályákat építenek, és beruháznak a Szocsiban épülő olimpiai faluba is.

### Online diadalmenet

A szerencsejáték-szektor világméretű és folyamatos bővülésében kisebb hullámvölgyek azért akadtak az elmúlt években, igaz, nem minden területet érintettek egyformán. Az ezredfordulót követően megnövekedett az online szerencsejátékok iránti kereslet nadrágszűj összehúzásra, vagy akár üzlet- és fogadóhelyiség bezárásra is készített több nemzetközi kaszinóvállalatot. Igaz ugyanis, hogy a globális telekommunikációs hálózatok és az internet terjedésével minden eddiginél több pénz áramlik szerencsejáték szektorba, ám ennek jelentős ré-

sze „dotkom” cégeket gyarapítja. Mára, a póker világhódítását követően közel kétfélmillió játékosról beszélnek, amelyek jelentős hányada a virtuális asztaloknál teszi meg tétjeit. 1996-ban tehettek tétet először interneten keresztül a játékosok, a globális online szerencsejáték piac 2008-ban 16 milliárd dolláros bevételt jegyzett, szakemberek 2012-re 24 milliárd dollárosra becsülik a piac méretét. Míg azonban jelenleg a 347 milliárd dolláros világméretű piac 4,7%-át teszi ki az online fogadás és játék, addig 2012-re, dinamikusabb növekedésével ez már 6-7%-ra is nőhet – vélik a tekintélyes Global Betting and Gaming Consultants (GBGC) elemzői.<sup>35</sup>

Annak ellenére, hogy az amerikai szerencsejáték ipar növekszik, éppen a legnagyobb fellegvárak – Las Vegas és Atlantic City – vannak bajban. Egyre több állam ad ki ugyanis játékkendélyeket, hódít az online fogadás és póker – nem kell tehát elutazni. Ezt csak tetézi, hogy a válság következtében csökken a játékos kedv a hagyományos platformokon.<sup>36</sup> Ellentmondásos adatok láttak napvilágot a fellegvárak helyzetéről: egyes források stagnálásról, mások egy vagy akár kétszámjegyű visszaesésről beszélnek. Ennek következtében több nagyvállalatról röppent fel a hír, hogy elárverezze kaszinóit, 10 ezres nagyságrendben bocsátja el dolgozóit.

Az online szerencsejáték útja sem volt azonban mentes buktatóktól. 2006-ban George W. Bush aláírta azt a törvényt, amely ellehetetlenítette a korábban virágzó – döntően Londonban bejegyzett – internetes vállalkozások működését. Nem tiltotta ugyan az online szerencsejátékokat, de megnehezítette a bankkártyás fizetés feltételeit. 2006 őszén sorra jelentették be a vállalatok, hogy kivonulnak a 12 milliárd dolláros amerikai piacról, vagy legalábbis szüneteltetik tevékenységüket. 2006-ban szerencsés módon az európai, ausztrál és távol-keleti piacokon pótolták a bevételeket a cégek. Többen jelezték, hogy hosszú távon Európára kívánnak koncentrálni. Csak Németországban közel 200 ezer online játékost tartanak nyilván, akik akár egymilliárd euró összértékben is képesek fogadni.<sup>37</sup>

Tény, hogy a válság az online szerencsejáték szervezőket kevésbé rázta meg, mint a többi gazdasági szektort. A legsúlyosabb hónapokban is olvashattunk optimista, árfolyam emelkedésről szóló elemzéseket a tőzsdén jegyzett fogadócégekről, de a szektor egésze is növekedéssel zárta a 2008-as évet. Bár az Egyesült Államokban elemzők már a pókerláz végével számolnak, Európában a játék még csak az elmúlt egy-két évben gyűrűzött be igazán, és további emelkedésre számítanak. Éppen ezért megnőtt az aggodalom a szerencsejáték függőségben szenvedők számának drasztikus növekedése miatt is.

#### Zsetonokkal az oktatásért

Missouri államban 2008. októberében tartott sikeres népszavazással eltörölték a kaszinóvendégeknek óránként mindössze 500 dollár értékben zsetont vásárolni engedő 1992-es jogszabályt. A szabályt azért hozták, hogy csökkentsék az esetleges egyéni veszteségeket (ezért nevezték loss limits szabálynak). Az eltörléssel párhuzamosan 21%-ra emelték a kaszinók játékadóját, amelyből speciális oktatási alapot kell képezni. A lépéstől éves szinten 105–130 millió dollár pluszbevételre számít a kormányzat.<sup>38</sup>

ban és törli el a republikánus kongresszusi többség által elfogadott UIGEA-t (Unlawful Internet Gambling Enforcement Act – az online szerencsejátékokat kizáró törvény).

Nagy-Britanniában 2008 novemberében hozták létre az elő, államilag támogatott klinikát a lakosság 1 százalékát érintő problem gambling kezelésére. A britek a források előteremtésében sem szívbjosak: 5 millió fontos adót szednének be a fogadóirodáktól a célra.<sup>39</sup> Németországban a játékörület hatására 500 ezer heti vagy akár napi szinten pókerező játékosal számolnak a jövőben, elemzők azonban a legnagyobb növekedésre továbbra is Kelet-Európában számítanak, főként a szélessávú internetes kapcsolatok a nyugatitól kissé lemaradt elterjedése miatt.<sup>40</sup>

Többen az éppen az USA-ból elüldözött online szeren-

#### Ismét napirenden a pókeradó

A póknyeremények legalizálása és megadóztatása már többször is felmerült hazánkban is – a PM által is támogatott javaslat már 2007 óta készen van. A kérdésnek nemcsak az államháztartásban tátongó lyukak adnak aktualitást.<sup>41</sup> A szocialisták uzsorakamat ellen és az esélyek bankja (kedvező hiteleket nyújtó állami szociális alap) létrehozásáért dolgozó munkacsoportja a póker adójából fedezné a kedvező hiteleket. A szabályozás szigorú lenne: kártyaklubokat legalább 25 millió forint tőkésű, adóhatósági engedéllyel rendelkező vállalkozás működtethet, igaz ez kiengedné a játékot a ma egyetlen legális szervező, a kaszinók falai közül. A tervezet szerint a játékosok által befizetett összeg 85 százalékát kellene visszaosztani a nyertesnek, a maradék 15 százalék pedig a szervező társaság bevétele. A játékbevételekből harminc százalék adót kellene befizetni, havonta.<sup>42</sup>

csejatektől várják azonban a válság hatásainak csökkentését, a tátongó költségvetési lyukak betömését.<sup>43</sup> Több államban is felmerült a szokásos „hétköznapi bűnök” (sin taxes) adójának tekintett alkohol és cigaretta jövedéki adói mellé a legális hagyományos és online szerencsejáték megadóztatása is. Szakírók rámutatnak, hogy technikailag és gazdaságilag is kizárólag szövetségi szinten volna értelme a lépésnek, ez azonban már az Obama-kormányzat és a demokrata vezetésű kongresszus feladata lesz. Mindenesetre lehet, hogy az extra költségvetési bevételek iránti igény teszi ismét lehetővé az internetes szerencsejátékot az Egyesült Államok-

# A SZERENCSEJÁTÉK A MÉDIÁBAN

A XXI. században a különböző tévés és online felületek egyre inkább előnyt élveznek a szerencsejátékok terén is a hagyományos (papíralapú) megoldásokkal szemben. Rengeteg tévéadó repertoárjában felfedezhetünk olyan műsort, mely valamilyen formában szerencsejátékot közvetít. Ezen adások tartalmuk és minőségük alapján alapvetően négy kategóriába oszthatók: 1.) show műsorral kombinált szerencsejáték műsor (lottóshow), 2.) szerencsejátékhoz kapcsolódó szórakoztató műsor (póker), 3.) tájékoztató jellegű adás élő sorsolással (Kenő) 4.) betelefonálás műsor (ahol általában egy számítógép segítségével választanak ki véletlenszerűen egyet a betelefonálók közül, majd a szerencsésnek meg kell oldani egy rejtvényt, és ezek után – sikeres válasz esetén – az illető a magasabb nyeremény reményében részt vesz egy tippjátékban). Az elmúlt években a negyedik típus nyomán több vita robbant ki, fogyasztóvédelmi és etikai szempontból egyaránt támadták azt.

## Csak egy telefon

Hazánkban a szerencsejáték és a tévé kapcsolata a kereskedelmi csatornák betörésével változott meg gyökeresen. Az állami televíziók egyeduralmának korszakában is voltak betelefonálás műsorok (Amőba, Kapcsoltam), ám – tekintve, hogy inkább tudásalapúak voltak – a fogyasztók oldaláról sokkal kevesebb panasz érkezett. Az egyre többféle szolgáltatás megjelenésével azonban a fogyasztóvédelem szerepe is felértékelődött.<sup>44</sup>

Az elmúlt években rengeteg bejelentés érkezett különböző hatósági szervekhez, civil szervezethez a tévécsatornák által sugárzott betelefonálás műsorok kapcsán. 2007-ben a Gazdasági Verseny Hivatal (GVH) az ATV, a Spektrum, a TV2 és az RTL Klub egy-egy betelefonálás műsorai miatt vizsgálódott.<sup>45</sup> Ennek kapcsán kiderült, a adások üzemeltetői a törvény adtak kiskapuk miatt nehezen kérhetők számon. Mivel a kérdések tudásalapúak (pl. Mi az: négy lába van és ülni lehet rajta?), így azok nem tartoznak a Szerencsejáték Felügye-

let ellenőrzési körébe. Mint ahogy a hírközlési hatóságéba se, hisz az csupán a telefonos társaságokat felügyeli, a játékszervezőket nem. A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség tehetetlensége abból fakad, hogy „a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása nem hozzá, hanem a Gazdasági Versenyhivatalhoz tartozik.”<sup>46</sup> A GVH azonban csak azt vizsgálhatja, hogy a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos követelményeknek eleget tesz-e a reklámokban foglaltak és a szabályok. Az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) kezét a médiatörvény köti: „A médiatörvény a műsorszolgáltatók nyereményjátékaival kapcsolatban nem tartalmaz szabályozó rendelkezést, ennek megfelelően az ORTT-nek nem áll módjában eljárni ezekben az ügyekben.”<sup>47</sup> Az alapproblémák 2008-ban is ugyanazok voltak: a szolgáltatók alig látható módon kevés információt közöltek a játékkal kapcsolatban, valamint „többnyire még mindig nem egyértelmű, hogy a foglalként érzékelt, >>hívása nem ért célba, ismétlje meg<< típusú tájékoztatással járó telefonokat minden alkalommal kiszámlázzák.”<sup>48</sup> Bár a tájékoztatásban Mihálovits András, a GVH sajtóreferense szerint történtek pozitív változások, Szép Gábor, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület szóvivője szerint ez nem jelent lényegi változást: „Egyesületünk jelenleg annyit tud tenni, hogy felhívja a jogalkotók figyelmét arra, hogy van egy jogszabályi hézag. Ezen kívül felhívjuk a fogyasztók figyelmét arra, hogy ezek a betelefonálás játékok elsősorban a játékot szervező cégek érdekében állnak, és anyagilag csak nekik éri meg.”<sup>49</sup>

Az ilyen jellegű problémák korántsem csak hazánkban jellemzőek. 2007 márciusában látott napvilágot a hír, miszerint Angliában az emelt díjas tarifával működő betelefonálás vagy sms-küldős műsorok „kifosztják és megvesztegetik a betelefonálókat.”<sup>50</sup> A botrány szinte az összes csatornát érintette. Az első műsor, amely lebukott, és elindította a lavinát, a Channel 4 népszerű délutáni talkshow-ja, a Richard és Judy volt. A nyertesek közül többen elmondták, miután megbizonyosodtak róla, hogy ők jutottak be a játékba, a vonalak továbbra is éltek. Mint azt az egyik játékos mondta, „Richard

és Judy folyamatosan telefonálásra nógatta a nézőket, holott az adás elején nekem kategorikusan bejelentették, hogy az aznapi játékban én játszom majd.<sup>51</sup> Ezen ügy kapcsán, illetve további panaszos bejelentések nyomán vizsgálatot indított az ICSTIS (prémium vonalak használatát felügyelő független testület), ahol kiderült, a talkshow csupán a jéghegy csúcsa. Az ITV nevű szolgáltató például olyan műsort sugárzott, ahol a „a betelefonálók több dologra tippelhetek arra vonatkozóan, hogy mi található egy női kézításkában. A telefonálók számával természetesen a nyeremény is nőtt, de a helyes válaszok között olyan abszurd tárgyak voltak, mint a fali tippli, meg a símaszk.”<sup>52</sup> A Channel 5 csatorna egyik délutáni vetélkedőjében amennyiben nem volt valódi nyertes, fiktív nyerteseket kreáltak, ezzel is azt a látszatot keltve, hogy a nyerési esélyek magasak.

### Minden idők 10 legjobb pókerfilmje

A mozi világot sem kerülte el a szerencsejáték. Sikeres és drámai alkotások születtek a játékszenvedélyről, a kaszinók és a szervezett bűnözés kapcsolatáról, hatalmas nyereményekről vagy éppen tragikus sorsokról. Talán nem véletlen, hogy Hollywood-ban készültek a legnépszerűbb szerencsejátékos filmek. Az egyik vezető online szaklap az alábbi válogatást közölte minden idők legjobb póker és szerencsejátékos filmjeiről:

1. Casino (1995)  
Robert De Niro, mint a Las Vegas-t felvirágoztató alvilág bizalmi embere, aki később munkaadói terhére válik.
2. A krupié (1998)  
Clive Owen, mint a kaszinóban munkát vállaló, kiégett író, akit a szerelem sodor veszélybe.
3. A Cincinnati Kölyök (1965)  
Steve McQueen a póker hercegeként a 30-as évek New Orleans-ában kockázatos partit vállal.
4. Pókerarcok (1998)  
Matt Damon és Edward Norton igyekszik megvalósítani álmait a profi zslugások és csalók világában.
5. A nagy balhé (1973)  
Paul Newman és Robert Redford klasszikusa. Hamis fogadóirodával igyekeznek megkopasztani az alvilág fejét – sikerrel.
6. The Gambler (1974)  
James Caan egyetemi tanárként nemcsak Doszto-

jevskij Játékosát oktatja, hanem maga is belebojolózik a játékszenvedélybe.

7. High Roller: The Stu Ungar Story (2003)  
A Maffiózókból népszerű Michael Imperioli személyesíti meg a világ egyik legsikeresebb pókerjátékosát.
8. A szerencseforgató (2003)  
William H. Macy és Alec Baldwin főszereplésével készült film egy peches játékosról, aki a maffia vonzásába kerül.
9. Kaleidoscope (1966)  
Warren Beatty hamiskártyásként választás elé kerül: vagy börtönbe megy, vagy segít elkapni a kábítószert-kereskedő kaszinótulajdonost.
10. A Big Hand for the Little Lady (1966)  
Henry Fonda és felesége ebben a westernben olyan kártyajátékba keveredik, amelyet fajsúlyosabb játékosoknak találtak ki.<sup>53</sup>

### Szerencsejáték a magyar tévében

Az SZRT által üzemeltetett játékok közül számos önálló tévéadás keretei között zajlik. Az M1 szombat esténként sugározza a Luxor és az Ötöslottó sorsolást, a Hatoslottó eseményeinek bemutatását az RTL Klub végzi, míg a Skandináv lottó, a Kenó és az Astro TV sugárzását a TV2 biztosítja.

Hazánkban a legzajosabb tévés szerencsejáték-siker azonban nem az ilyen jellegű műsorokból került ki. A Korda György névvel fémjelzett pókerközvetítések valóságos közönségsikernek számítanak, ezeket mozgósítanak – ebben persze nincs elhanyagolható szerepe az utóbbi évek póker örületének sem. Állandó jókedvével, csibészes mosolyával, a „parti izgalmának hevébe” belefeledkező kommentárjával belopta magát a nézők szívébe.

A műsorvezető-énekestől soha nem állt távol a kártya. Nagypapájának köszönhetően már öt éves korában remekül tudott ultizni. Énekesi karrierjének csúcsa után kezdett el foglalkozni a sportközvetítésekkel, az itt nyújtott teljesítménye azonban énekesi munkásságát is újra a főáramba sodorta. Egyik legnagyobb sikerének azonban ő maga is a pókert tartja: „Ami felől viszont soha nem volt szemernyi kétségem se, az az, hogy nagyon nagy dolgot adtam a pókerrel ennek az országnak. A tanárok sorban köszönik meg, hogy a fiatalok ezt a nemes játékot újízik, az italozás meg a drogozás helyett.”<sup>54</sup>



## A szerencsejáték-függőség elleni harc a médiában

Az egyik legveszélyesebb addikcióként számon tartott szerencsejáték-függőség, komoly médiafigyelmet élvez. A szenvedélybetegség elleni harc fontos feladata az emberek megfelelő tájékoztatása, felvilágosítása a rájuk leselkedő veszélyekről, azonban, ha a megelőzés elkészt, már csak szakember segíthet.

Magyarországon az elmúlt évek legkomolyabb akciója ahhoz a személyhez kötődik, aki aláírásgyűjtő akcióba kezdett azért, hogy pénznyerő gépeket csak játékkaszinók üzemeltethessenek, azaz működésüket tiltsák be a bárókban, kocsmákban. Kezdeményezésében támogatta a Szerencsejátékosok Országos Közhasznú Érdekvédelmi Szervezete (SzOKÉS), melynek egyik legfontosabb célkitűzése, hogy az állami kasszába befolyt játékadó egy százalékát (nagyjából 400 millió forint) a visszaélések kivizsgálására, prevencióra és rehabilitációra fordítsa.<sup>55</sup> „Azokat az emberek akarjuk képviselni, akik a remény fejében bedobálják az utolsó pénzüket, a szociális segélyüket az automatákba.”<sup>56</sup>

Arról, hogy Magyarországon hányan szenvednek szerencsejáték-függőségben, csak megközelítő adatok vannak. A SzOKÉS szerint 500 ezer emberre tehető a játékfüggők száma, míg az Addiktológiai Intézet becslésére hivatkozva Schreiber István, a Szerencsejáték Szövetség elnöke szerint ez a szint nem haladja meg az 50 ezret.<sup>57</sup> Az ellentét a szervezetek között anyagi szinten is megmutatkozik: Schreiber szerint a prevencióra és a függőkre fordítandó összegre elég hárommillió forint, míg a SzOKÉS 400 milliós költséggel számol.

A helyzet nemzetközi szinten sem túl kedvező. Szakértők szerint Angliában csaknem egymillió gyermek szenved játékfüggőségben. A brit Szerencsejáték Bizottság elemzése szerint ebben komoly szerepe van annak, hogy a szerencsejátéokra vonatkozó törvények jelentősen fellazultak. „A szakértők szerint a fiatalok 7 százalékának (szám szerint mintegy 975 ezernek) vannak szerencsejátékkal összefüggő problémái, míg 14 százalékuknál (közel kétmillió gyereknél) nagy a kockázata a súlyos függőség kialakulásának.”<sup>58</sup> A tanulmány szerint a 18 év alatti fiatalok 91 százaléka életében legalább egyszer már kipróbált valamilyen szerencsejátékot. Az aktív szerencsejátékos tinédzserek gyakrabban fogyasztanak alkoholt, hajlamosabbak a depresszióra és sokuk válik iskolakerülővé.

## JEGYZETEK

1. <http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20080922-az-asz-modositatna-a-szerencsejatektorvenyt.html>
2. <http://index.hu/politika/belfold/pokerado9099/>
3. <http://kkv.ujbuda.hu/download.php?moid=43>
4. <http://kkv.ujbuda.hu/download.php?moid=43>
5. <http://www.mno.hu/portal/295260>
6. <http://index.hu/politika/belfold/pokerado9099/>
7. <http://www.muszakiforum.hu/cikk/56595/keves-az-esely-az-unios-szintu-szerencsejatek-szabalyozasra?area=156>
8. [http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki\\_foldje\\_mara\\_az\\_online\\_sportfogadas](http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki_foldje_mara_az_online_sportfogadas)
9. [http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki\\_foldje\\_mara\\_az\\_online\\_sportfogadas](http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki_foldje_mara_az_online_sportfogadas)
10. <http://www.magyarhirnap.hu/cikk.php?cikk=52944>
11. <http://nol.hu/archivum/archiv-64255>
12. [http://www.hirszerzo.hu/cikk.a\\_magyar\\_nemzet\\_gyurcsany\\_es\\_koka\\_holdudvaraban.41338.html](http://www.hirszerzo.hu/cikk.a_magyar_nemzet_gyurcsany_es_koka_holdudvaraban.41338.html)
13. [http://www.hetivalasz.hu/index.php?page=pages/cikk&cikk\\_id=19315&print](http://www.hetivalasz.hu/index.php?page=pages/cikk&cikk_id=19315&print)
14. [http://www.mfor.hu/cikkek/Online\\_szerencsejatek\\_megegyezett\\_az\\_EU\\_es\\_az\\_USA.html](http://www.mfor.hu/cikkek/Online_szerencsejatek_megegyezett_az_EU_es_az_USA.html)
15. [http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki\\_foldje\\_mara\\_az\\_online\\_sportfogadas](http://www.sg.hu/cikkek/63706/senki_foldje_mara_az_online_sportfogadas)
16. [http://pokerter.com/news/041\\_usa\\_vs\\_onlinejatekok\\_sokadik\\_felvonas/index.html](http://pokerter.com/news/041_usa_vs_onlinejatekok_sokadik_felvonas/index.html)
17. [http://www.sg.hu/cikkek/56983/szerencsejatek\\_miatt\\_bunhodik\\_a\\_google\\_a\\_microsoft\\_es\\_a\\_yahoo](http://www.sg.hu/cikkek/56983/szerencsejatek_miatt_bunhodik_a_google_a_microsoft_es_a_yahoo)
18. [http://www.sportklub.tv/article/partypoker/0812/hu\\_18823](http://www.sportklub.tv/article/partypoker/0812/hu_18823)
19. [http://www.forbes.com/lists/2008/10/billionaires08\\_Anurag-Dikshit\\_7XUE.html](http://www.forbes.com/lists/2008/10/billionaires08_Anurag-Dikshit_7XUE.html)
20. <http://www.origo.hu/nagyvilag/20050730egyir.html>
21. [https://www.otpbank.hu/OTP\\_Portal/online/BH01010205070000.jsp](https://www.otpbank.hu/OTP_Portal/online/BH01010205070000.jsp)
22. <http://index.hu/politika/belfold/tegnapiujsg/tags/schilling>
23. Forrás: American Gaming Association (<http://www.americangaming.org>)
24. Az indián rezervátumok területén működő kaszinók önálló adózási és jogi szabályozás alá esnek, a National Indian Gaming Association (<http://www.indiangaming.org/>) tömöríti a vállalkozásokat. Az első kaszinó 1979-ben nyílt, de 2006-ban már 300 törzs volt érintett a vállalkozásokban.
25. A baszk pelote-hoz hasonló ütős játék, a világ leggyorsabb labdajátéka. Floridában kubai közvetítéssel 1898-at követően terjedt el.
26. State of the States (AGA Survey) [http://www.americangaming.org/assets/files/aga\\_2008\\_sos.pdf](http://www.americangaming.org/assets/files/aga_2008_sos.pdf) 4. p.
27. A szövetség statisztikáiban az egyes államok eltérő licenszelési szabályai miatt nem minden kaszinó szerepel, kizárólag, amelyek vagy bizonyos éves bevétellel (általában 1 millió dollár) vagy megfelelő kategória-besorolással bírnak
28. <http://www.azsia.net/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=13004&mode=thead&order=0&thold=0>
29. HVG 2009. január 3. 51.p.
30. [http://www.mfor.hu/cikkek/Az\\_allamnak\\_hajtottak\\_penzet\\_a\\_szerencsevadaszok.html](http://www.mfor.hu/cikkek/Az_allamnak_hajtottak_penzet_a_szerencsevadaszok.html)
31. Forrás: Szerencsejáték Szövetség
32. A jelenlegi szabályozás szerint itthon kizárólag állami szerepvállalással, koncessziós formában lehet kaszinót létesíteni, ennek megfelelően 5 olyan kaszinó működik hazánkban, ahol nem gépi játék folyik.
33. A Szerencsejáték Szövetség 2007-es évkönyve. 9. p. Elérhető: <http://www.szerszov.hu/pdf/evkonyv2007.pdf>
34. Forrás: Szerencsejáték Szövetség
35. <http://www.bwin.ag/print.aspx?view=market&lang=en>

36. <http://axel.hu/cikk/axel.hu/53151>
37. [http://www.sg.hu/cikkek/51896/europaban\\_talal\\_uj\\_otthonra\\_az\\_online\\_poker](http://www.sg.hu/cikkek/51896/europaban_talal_uj_otthonra_az_online_poker)
38. [http://ballotpedia.org/wiki/index.php/Missouri\\_2008\\_ballot\\_measures](http://ballotpedia.org/wiki/index.php/Missouri_2008_ballot_measures)
39. <http://vg.hu/index.php?apps=cikk&cikk=254827>
40. <http://www.gamingindustrywire.com/article34803.html>
41. Népszava, 2009. január 22. 16. p.
42. Napi Gazdaságra hivatkozva: [http://poker.blogter.hu/204192/poker\\_ado](http://poker.blogter.hu/204192/poker_ado)
43. <http://www.pokernews.com/news/2008/12/poker-and-politics-the-next-sin-tax.htm>
44. [http://hu.wikipedia.org/wiki/Betelefon%C3%A1l%C3%B3s\\_m%C5%B1sor](http://hu.wikipedia.org/wiki/Betelefon%C3%A1l%C3%B3s_m%C5%B1sor)
45. [http://www.sg.hu/cikkek/54422/szazmilliardos\\_uzlet\\_a\\_betelefonalos\\_musor](http://www.sg.hu/cikkek/54422/szazmilliardos_uzlet_a_betelefonalos_musor)
46. <http://www.icenter.hu/cgi-bin/sajto/nssea.pl?cikk=ofticwfraccoofrwaesta&nyelv=&words=szerencsej%E1t%E9k#link0>
47. <http://www.icenter.hu/cgi-bin/sajto/nssea.pl?cikk=ofticwfraccoofrwaesta&nyelv=&words=szerencsej%E1t%E9k#link0>
48. [http://www.fogyasztok.hu/cikk/20080402/betelefonalos\\_jatek\\_sok\\_problema/](http://www.fogyasztok.hu/cikk/20080402/betelefonalos_jatek_sok_problema/)
49. [http://www.dunatv.hu/eletmod/visszaeles\\_betelefonalos\\_jatekok.html](http://www.dunatv.hu/eletmod/visszaeles_betelefonalos_jatekok.html)
50. [http://hvg.hu/print/20070313\\_bbc\\_szavazat\\_show\\_icstis.aspx](http://hvg.hu/print/20070313_bbc_szavazat_show_icstis.aspx)
51. [http://hvg.hu/print/20070313\\_bbc\\_szavazat\\_show\\_icstis.aspx](http://hvg.hu/print/20070313_bbc_szavazat_show_icstis.aspx)
52. [http://hvg.hu/print/20070313\\_bbc\\_szavazat\\_show\\_icstis.aspx](http://hvg.hu/print/20070313_bbc_szavazat_show_icstis.aspx)
53. <http://www.777.com/articles/top-10-gambling-and-poker-movies>
54. <http://www.orszaginfo.hu/csamcsogo/sztarzona/865-portre-korda-gyorgyrol-%E2%80%A8>
55. [http://atv.hu/hircentrum/2008\\_sze\\_tovabbra\\_is\\_koveteli\\_a\\_400\\_milliot\\_a\\_szerencsejatekosokat\\_vedo\\_egyesulet.html](http://atv.hu/hircentrum/2008_sze_tovabbra_is_koveteli_a_400_milliot_a_szerencsejatekosokat_vedo_egyesulet.html)
56. [http://atv.hu/videotar/2008\\_jul\\_lejarato\\_kampany\\_a\\_szerencsejatekosok\\_ellen\\_.html](http://atv.hu/videotar/2008_jul_lejarato_kampany_a_szerencsejatekosok_ellen_.html)
57. <http://www.zoom.hu/cikk.php?cikk=27854>
58. <http://www.stop.hu/articles/article.php?id=399801%E2%80%A8>

## INFORMÁCIÓ



Az Image Factory komplex szolgáltatásokat kínáló kommunikációs ügynökség. Szolgáltatásai a nyilvánosság hatékony kezeléséhez szükséges tevékenységeket ölelik fel. Foglalkozik stratégiai tervezéssel, a napi kommunikációs gyakorlat háttérét megalapozó kutatással, kommunikációs tanácsadással, média- és kampánymenedzsmenttel, profilépítéssel, válságmenedzsmenttel, településmarketinggel, kommunikációs audittal, és online arculatépítéssel.

*Elérhetőség:*

*cím: 1053 Budapest, Múzeum krt. 27.*

*telefon / fax: + 36 1 315 3201*

*internet: [www.imagefactory.hu](http://www.imagefactory.hu)*

*e-mail: [info@imagefactory.hu](mailto:info@imagefactory.hu)*



A TÁRKI több mint 20 esztendeje van jelen a hazai és nemzetközi empirikus társadalomkutatásban. Kiemelt kutatási területei közé tartozik a társadalmi rétegződés és mobilitás, a munkaerőpiac, a jövedelmi eloszlás, a fogyasztás és életstílus, valamint a társadalmi attitűdök vizsgálata. Az utóbbi években egyre nagyobb hangsúlyt kap tevékenységében a piac- és marketingkutatás, valamint az egészségügyi kutatások. 2007-ben megalakult a Kopint-TÁRKI Zrt., amely gazdaság- és konjunktúrakutatással foglalkozik.

*Elérhetőség:*

*cím: 1112 Budapest, Budaörsi út 45.*

*telefon: +36 1 309 7676*

*internet: [www.tarki.hu](http://www.tarki.hu)*

*email: [tarki@tarki.hu](mailto:tarki@tarki.hu)*